

KAMU HARCAMALARI

Konu Başlığı: Kamu Harcamaları

Kavramlar: Kamu Mali Yönetim Sisteminin Kapsamı, Unsurları, Temel Kavramlar ve Kurumları, Harcama Süreci

Kavramlara İlişkin Açıklamalar:

Kapsamı:

Kamu mali yönetimi, devlette kaynak transferi ile harcama yönteminin tüm yönlerini kapsar ve program veya projelerin ön planda tutulmasını, bütçe sürecini, kaynakların etkili yönetimini ve kontrollerin icrasını içerir.

Kamu Sektörü:

- Genel Yönetim,
 - Merkezi Yönetim (Genel Bütçeli İdareler, Özel Bütçeli İdareler, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar)
 - Mahalli İdareler (Belediyeler, İl Özel İdareleri, Belediye Bağlı İdareleri, Mahalli İdare Birlikleri)
 - Sosyal Güvenlik Kurumları (Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye İş Kurumu)
- Kamu İktisadi Teşebbüsleridir (KİT).

Dikkat: 5018 sayılı Kanun sadece genel yönetim kısmını kapsar. KİT'ler bu kanunun kapsamı dışındadır.

Genel Yönetim, toplumun ortak ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ve bedelsizdir. İdareler faaliyetlerinde kamu hukukuna tabidir. Gelirler, cebren alınan vergi, resim, harç vb. kamu gelirleri ile sağlanır.

Unsurları:

- Kaynak Kullanımı (Harcama Yönetimi)
- Gelir Yönetimi,
- Malvarlığı Yönetimi,
- Hesap Verilebilirlik, Şeffaflık ve Raporlama,
- Kontrol ve Denetim.

Kamu Mali Yönetiminde Yer Alan Temel Kurumlar:

- Maliye Bakanlığı,
- Hazine Müsteşarlığı,
- Harcamacı Kuruluşlar,
- Sayıştay,
- Türkiye Büyük Millet Meclisi,
- Kalkınma Bakanlığı.

Bazı Temel Kavramlar ve Kurumlar:

- Harcama Birimi: Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan birimdir.
- Harcama Yetkilisi: Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisidir.
- Muhasebe Yetkilisi: Gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ve emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleri olarak tanımlanan muhasebe hizmetlerini yürüten görevlidir.
- Mali Saydamlık: Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyunun zamanında bilgilendirilmesidir.
- Kamu Kaynakları: Kamu idarelerinin mal varlığıdır.
- Hazine Birliği: Kamu idarelerinin tüm gelirlerinin tek bir havuzdaki veznelere girmesi, giderlerin bu veznelere ödenmesi ve bu idarelerin kendilerine özel vezne açamaması demektir.
- Kamu Zararı: Kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.
- Harcama Talimatı: Bir harcamanın yapılabilmesi için harcama yetkilisi tarafından düzenlenen ve hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgilerin yer aldığı belgedir.

- Ön Mali Kontrol: Yapılan harcamanın bütçe ve mevzuata uygunluğunun ödeme öncesinde incelenmesi ve kontrol edilmesidir.
- Sayıştay: 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'na göre Sayıştay, kamuda hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık esasları çerçevesinde, kamu idarelerinin etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak çalışmalarını ve kamu kaynaklarının öngörülen amaç, hedef, kanunlar ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olarak elde edilmesi, muhafaza edilmesi ve kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yapılacak denetimleri, sorumluların hesap ve işlemlerinin kesin hükme bağlanmasını ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini (ilam) yapan kurumdur.
- Genel Uygunluk Bildirimi: Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri için dış denetim raporları, idare faaliyet raporları ve genel faaliyet raporu dikkate alınarak Sayıştay tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan ve bütçe yılında yürütme oranının mali mevzuata uygun hareket edip etmemiş olduğu konusunda görüş bildiren bir birimdir.

Harcama Süreci:

1. Ödeneklerin varlığı ve kullanılması,
2. Harcama yetkilisi tarafından harcama talimatı verilmesi,
3. Yüklenmeye girişilmesi,
4. İşin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesi,
5. Bütün bu işlerin ön mali kontrolden geçirilmesi,
6. Muhasebe yetkilisi tarafından ödeme yapılmasıdır.